

مجلد احکام و مسائل

دن
شرح
کتاب شرکت

مجلس اداره اوقاف رئیس و مکتب ملکیه
مجاهد وقانون اراضی معلی مرحوم

عاطف بک

اخطار :

ایکنجی صحیفه ده کی اخطارک مطالعه ایداسی رجا اولنور .

مرحقی محفوظدر

مهرسز نسخه لری ساخته در

استانبول — طنین مطبعه سی

۱۳۲۸

اخطار

بو کتاب الشرحہ شرحک صوڪ فورمه لریله بوندن صوڪرہ کی کتابری پدرمک طلبہ سندن علم فقہدہ کی اقتداریلہ مشهور مرحوم بکر سامی افندی ؛ خواجہ سنک نامہ بر تحفہ شکران اولہرق تحریر ایئشدر .

بوندن اولکی کتابلرہہ کی طرز تحریر ووضوح افادہ بی قارئلرک صوڪرہ کی کتابلرہہہ بولہ جکلرینی واصلیلہ ذیلی آرہسندہ بویوک فرق کورمیہ جکلرینی تأمین ایدرم .

کمال عاطف

کتاب عاشر

انواع شرکاته دائر اولوب بر مقدمه ایله سکرز بابی حاویدر

بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده در

۱۰۴۵ ماده — [شرکت] شینک کسری و رانک سکونیه یا خود شینک فتیحی و رانک کسریله مصدر اولوب [فی الاصل] اورتاقلق و اورتاق اولوق معناسنه در که [بردن زیاده کیمسه لره بر شینک اختصاصی و آنلرک اول شی ایله امتیازیدر] فقط [شرکت لفظی یالکز بو معنایه مخصوص اولیوب] اویله بر اختصاصه سبب اولان عقد شرکت معناسنده دخی عرف و اصطلاح اوله رق [یعنی حقیقت عرفیه اوله رق] مستعملدر [اصطلاح فقهده بردن زیاده کیمسه لره بر شینک اختصاصی معناسنده استعمال اولندینی کبی اویله بر اختصاصه سبب اولان عقد معناسنده دخی استعمال اولنور . بو ایکنجی معناده استعمالی لفته نظراً مسبک اسمنی سبیده استعمال قییلندن اوله رق مجاز ایسه ده اصطلاح فقهیه به نظراً حقیقت عرفیه در . بو صورتده شرکت لفظی ایکی معنی پیننده مشترک اولور [بناءً علیه] یعنی شرکت لفظی اصطلاح فقهیه به نظراً ایکی معنا پیننده مشترک اولدینی جهتله بو ایکی معنادن علی التعمین بریسی قصد ایدلدیکی حالده ایکی به تقسیمی قابل اولماز . زیرا او حالده بر مفهومی کندی نفسیله کندینه مغایر اولان شیئه تقسیم لازم کلور که جائز دکادر .

بشکه بو ایکی معنادن علی التعمین بریسی قصد ایدلیه رک [مطلقاً شرکت] یعنی شرکت لفظی کندیسنه اطلاق صحیح اولان مفهوم اعتبار و ملاحظه سیله

[ایکی قسمه تقسیم اولنور] ایکی قسمدن [بری شرکت ملکردرکه اشترا و اتمهاب] وقبول وصیت وارث وزوزکارک ائوابی مشترک بر خانه درونه آتسی [کبی اسباب تملکدن بریله] یعنی کرک اختیاری و کرک غیراختیاری اولسون بردن زیاده کیمسه لره بر شیثک اختصاصنه سبب اوله جق شیلردن بریله [حاصل اولور]

[دیکری شرکت عقددرکه شریکلر] یعنی اورتاق اوله جق کیمسه لره [بیننده ایجاب وقبول ایله حاصل اولور]

[ایکینسک دخی تفصیلاتی باب مخصوصلرنده کلور]

[بونلردن] یعنی شرکت ملک ایله شرکت عقددن [بشقه] اوله رق [برده شرکت اباحه وارددرکه مباح اولان یعنی] محرزاولیان [صو] و خدایی نابت اوت و صید [کبی فی الاصل کیمسه نك ملكی اولیان شیلری اخذ واحراز ایله تملکه صلاحیتده عامه نك متشارک اولمیسدر] تفصیلاتی باب رابعده کلور .

۱۰۴۶ ماده — [قسمت] قافک کسری وسینک سکونیه اسم مصدر اولوب [تقسیم] یعنی بولک [دیمکدر] اصل مصدری قافک فتحی وسینک سکونیه « قسم » در .

[تعریف وتفصیلی باب مخصوصنده کلور]

۱۰۴۷ ماده — [حائط] حوط مصدرندن اسم فاعل اولوب [دیوار وتخته پرده وچیت دیمکدر جمعی] حانک کسری ویانک سکون ومدیله [حیطان کلور .]

۱۰۴۸ ماده — [مارده عامه وزننده طریق عامدن مرور وعبور ایدنلردر .]

۱۰۴۹ ماده — [قنات قافک فتحیه یرده صو اجرا ایدچک کونک]

مجله احکام عدلیه

۵

وکاریزدر جمعی [قافک ونونک فتحه لریله] قنوات [وقافک کسریله « قناء »
وقافک ونونک کسری ویانک تشدیدیله « قنی » وقاف ونونک ضمی واخرنده واول
مشده ایله « قنو » کلور .

۱۰۵۰ ماده — [مسنات میم مضمومه وسین مفتوحه ونون مشده
ایله سنور وصور بندی وصور خرقرلینک کنارلری دیمکدر] ترفیع
معناسندن مأخوذدر .

[جمعی] میم مضمومه وسین مفتوحه ونون مشده مفتوحه ایله ویا
مفتوحه نك مدیله [مسنیات کلور .]

۱۰۵۱ ماده — [احیا اعمار دیمکدر که اراضی بی زراعته صالح
قیلمقدر .]

حیات ایکی نوع اولوب بری « حیات حاسه » دیکری « حیات نامیه در »
بو ماده ده تعریف اولنان احیا ایکنجی معنادن مأخوذدر که حیات نامیه سی اولمان
اراضیده حیات نامیه حصولنه یعنی انباته صالح بر حاله کلسنه سبب اوله حق
شیری یایمق دیمکدر .

۱۰۵۲ ماده — [تحجیر اراضی به بشقه کیمنه وضع ید ایتماک
ایچون اطرافه طاش وسائر نسنه وضع ایتمکدر .]

۱۰۵۳ ماده — [انفاق مالی خرج وصور ایتمکدر .]

۱۰۵۴ ماده — [نفقه حوایجه وتعیشه صرف اولنه حق آچه وزاد
وذخیره مقوله سیدر]

۱۰۵۵ ماده — [تقبل بر ایشی تعهد والتزام ایتمکدر]

۱۰۵۶ ماده — [مفاوضین عقد شرکت مفاوضه ایدنلردر]
شرکت مفاوضه ۱۳۵۶ نجی ماده ده بیان اولنه جقدر .

۱۰۵۷ ماده — [راس المال سرمایه دیمکدر]

۱۰۵۱ ماده — [ربح] رانك كسرى و بانك سكونيه [فائده و كار
ديمكدر]

۱۰۵۹ ماده — [ابضاع بر کیمسه نك كارى تماماً کنديسنه
عائد اولق اوزره ديكر کیمسنه يه سرمايه ويرمسيدرکه سرمايه يه بضاعه
ويرن کیمسنه يه] ميک ضمی و بانك سکونی و ضاد معجمه نك كسریله [مبضع
و آلان کیمسنه يه] استفعال بابندن اسم فاعل صیغه سیاه [مستبضع دیناور.]

باب اول

شرکت ملك بياننده اولوب اوچ فصلی مشتملدر

فصل اول

شرکت ملكك تعريف و تقسيمی بياننده در

۱۰۶۰ ماده — [شرکت ملك] ۱۲۴۸ نجی ماده ده بیان اولنه جنی
وجهله [اسباب تملكدن اولان اشترا] یعنی بر مالی صائون آلق [اتهاب]
یعنی هبه یی قبول ایلک [وقبول وصیت] و قبول صدقه [و توارث] یعنی بر
قاچ کشی بر شخص متوفایه وارث اولق [کبی بر شیه یا خود خايط و اختلاط
اموال ایله یعنی ماللری] صاحب لریك اذن لریله [یکدیگره قابل تمیز و تفریق
اولیه حق] یعنی بری برندن آیرمق متعذر و یا متعسر اوله حق [صورتده
قارشدیرمق یا خود ماللر اول صورتده] یعنی بری برندن آیرلسی متعذر و یا متعسر
اوله حق صورتده صاحب لریك صنعی اولق سزین کندی کندینه [یکدیگره قارشمق
ایله] کرک عین و کرک دین اولسون [بر شیتک بردن زیاده کیمسه لر بیننده

مشارك یعنی اوشیئك اونلره مخصوص [وآنلرك اوشی ایله دیکرلردن ممتاز] اولمسیدر مثلا ایکی [ویا دها زیاده] کیمسه بر مالی [کرك بر وکرك بشقه بشقه عقد ایله مالکندن] اشترایا خودبری [مالی] انلره هبه یا وصیت] ویا خود تصدق [ایدوبده انلر دخی] هبه یا وصیت ویا خود صدقه بی [قبول ایتسه ویا خود برمال ایکی] ویا دها زیاده [کشی یه موروث اولسه اول مال انلرك بیننده مشترك اولور] یعنی اوماله مشترك تعبیر اولنور که کندیسنده اشترک حصوله کان مال دیمکدر چونکه مشترك لفظنده حذف وایصال اولوب اصلی مشترك فیهایدی. [وانلر] یعنی اول کیمسلر [اول مالده حصه دار] یعنی حصه شائعه صاحبی [و متشارك] یعنی بربریه اورتاق [و] اول کیمسلردن [هربری آنده] یعنی او مالده [دیکرینه مشارک اولورلر] والحاصل ماله مشترك تعبیر اولندی بی کبی متعدد اورتاقلره متشارك وهربرینه دیکرینه نسبتله مشارک تعبیر اولنور .

مثلا : فلان خانه ؛ فلان وفلان کیمسلر بیننده مشارکدر بو کیمسلر او خانه ده مشارکدر بولردن هربری او خانه ده دیکرینه مشارک ویا خود شریکدر دنیلور . [کذلک ایکی] ودها زیاده [کیمسنه ذخیره لرینی] جمله سی بردن یا خود دیکرینک اذنیله بری ؛ [بربرینه قارشدیرسه یا خود چواللری دلنمک بی بر وجهه ایکی سنک ذخیره لری بربرینه قارشه اشبو مخلوط ویا مختلط ذخیره ایکی سی] ویا خود اوچی [بیننده مال مشترك اولور] .

تنبیهات

تنبیه اول : خلط اموال صورتنده صاحب لرینک اذنی بولنورسه مال مخلوط مشترك اولور . اما صاحب لرینک اذنی بولنسه مثلا بر کیمسه دیکرینک مالی آنک اذنی اولمسیزین کتدی مالیه ویا خود دیکرینک مالیه بربرندن تمیز و تفریق متعذر ویا خود متعسر اوله جق صورتده قارشدیرسه بو صورتله خلط ؛ استهلاک عد اولندیفندن مال مخلوط مشترك اولیوب بلکه خلط ایدن کیمسنک مستقلاً مالی

اوپه رقی قارشیدیردینی مالک مثلنی ویا قیمتی صاحبنه ضامن اولسی لازم کلور .
۷۸۸ و ۷۸۹ ماده لره باق .

تنبیه ثانی : تعسر تعذر منزله سنده اولدیغندن متن مجاهده قابل تفریق و تمیز اولویه جق صورتده تعبیری تمیز و تفریق متعذر ویا متعسر اولان صورتلره شامل اولور . نته کیم فقره مذکورده نك شرحنده اشارت اولندی . مثلاً بغدادی ؛ بغدادی ایله قارشیدیرلسه بربرندن آییرمق متعذر و بغدادی ارپه ایله یا خود سیسام داری ایله قارشیدیرلسه بربرندن آییرمه متعسر اولور . هرایکی صورتده اشتراك حصوله کلور .

اما خلط ایدیلن ماللارک بربرندن تمیز و تفریق متعذر ویا متعسر اولمازسه شرکت حاصل اولماز .

تنبیه ثالث : متن مجاهده « بر شیتک » تعبیر اولنوبده عینک ویا خود بر مالک دینلنامسی شرکت ملکک عین و دینه شمولی مقصود اولدینی ایچوندر نته کیم شرحنده کړک عین و کړک دین اولسون تعبیریه بوکا اشارت اولندی ۱۰۶۶ مادهده بو شمول تصریح ایدیله جکدر .

۱۰۶۱ ماده — [بر کیمسه نك بر التونی دیکرک اول جنسدن اولان ایکی التونیه قاریشوبده] بربرندن [تمیزی قابل اولدیغی حالده] ماده سابقه دن مستفاد اولدیغی اوزره او اوچ التون اول ایکی کیمسه بیننده ماللری نسبتنده مشترک یعنی ثلثی بر التون صاحبنک وثلثانی ایکی التون صاحبنک اولور . بناءً علیه او اوچ التوندن [ایکیسی ضایع اولسه قالان بر التون ایکیسی بیننده ثلث وثلثان نسبتیه مشترک اولوب ثلثانی ایکی التون صاحبنک وثلثی بر التون صاحبنک اولور]

اما آلتونلر بشقه جنسدن اولوبده بر برندن تمیزی قابل اولسه اشتراك حصوله کلز وایچندن ایکیسی ضایع اولسه قالان بر التون ایکیسی بیننده مشترک اولوب مستقللاً صاحبنک اولور .

مثلاً بر کیمسه نك بر فرانسز التونی دیکر کیمسه نك ایکی مجیدیه التونیه قارشسه بربرندن تمیز و تفریق قابل اولدینی جهته بو اوچ التون او ایکی کیمسه بیننده مشترک اولماز . ایکی مجیدیه التونی ضایع اولسه قالان فرانسز التونی مشترک اولوب مستقللاً صاحبنک اولور .

۱۰۶۲ ماده — [شرکت ملک، اختیاری و جبری قسملرینه تقسیم اولنور .] یعنی شرکت ملک ایکی قسم اولوب برینه « شرکت اختیاریه » دیکرینه « شرکت جبری » تعبیر ایدیلور .

۱۰۶۳ ماده — [شرکت اختیاریه متشارکلرک فعللری ایله] برشیده [حاصل اولان اشترا کدر . نته کیم بروجه بالا اشترا واتهاب و قبول وصیت ایله خلط اموال صورتلرنده حاصل اولان اشترا کچی] بو مادهده فعل تعبیری فعل لسان ایله فعل جوارحه شاملدر بناءً علیه اشترا واتهاب و قبول وصیت ؛ فعلده داخل اولور .

۱۰۶۴ ماده — [شرکت جبری متشارکلرک فعللری ایله اولیوب بشقه سبب ایله] برشیه [حاصل اولان اشترا کدر نته کیم توارث واختلاط مالین صورتلرنده حاصل اولان اشترا کچی] که بونلرده متشا - رکلرک اختیاری یوقدر .

۱۰۶۵ ماده — [متعدد ودیعلرک] یعنی بر کیمسه مالنی متعدد کیمسه لره ایداع و تسلیم ایدوب انلر دخی قبول و قبض ایلدکلری حالده انلرک [ودیعی حی حفظده اشترا کلری] یعنی ۷۸۳ مادهده بیان اولندینی وجهله و دیعه قابل قسمت دکسه برینک اذنیله دیکرینک یا خود بلناوبه هر برلرینک حفظ ایملری واکر قابل قسمت ایسه بیلرنده سویاً تقسیم ایله هر برینک حصه سنی حفظ ایتمه سی [شرکت اختیاریه قیلندندر] زیرا مودعک ایجابی قبوللری کندی اختیارلریله در . [اما روزکار اسوبده بر کیمسه نک جامه سنی] یا خود دیکر بر مالنی [بر مشترک خانه یه آتسه اول خانه صاحبلرینک اول جامه یی] یا خود روزکارک آتدیغی دیکر بر مالی [حفظده اشترا کلری شرکت جبری قیلندن اولور] زیرا بونده خانه صاحبلرینک اختیاری یوقدر .

۱۰۶۶ ماده — [شرکت ملک اختیاری و جبری قسملرینه تقسیم اولندینی کی دیکر ایکی قسمه یعنی] شرکت عین و شرکت دین قسملرینه

دخی تقسیم اولنور [بالاده تفصیل اولندیفی وجهله شرکت ملک عیتده و دینده بلکه حفظ ودیعه کبی عین و دین اولیان شیده دخی جاری اولور .

۱۰۶۷ ماده — [شرکت عین، معین و موجود اولان مالده اشتراکدر]
 بو تعریفدن اکلاشایدیغنه کوره شرکت عین و شرکت دین ترکیب اضافی رنده کی
 اضافت « فی » معناسنه در یعنی « شرکت عین » عینده اشتراک « و شرکت دین »
 دینده اشتراک دیمکدر . عینده اشتراک [ایکی] ویا دها زیاده [کشینک بر قیونده
 یا خود بر سوری قیونده شایعاً اشتراک لری کبی] در .

۱۰۶۸ ماده — [شرکت دین آله جقده اشتراکدر . ایکی]
 ویا دها زیاده [کشینک بر] ویا بر قاچ [کیمسنه ذمتنده آله جقده ی اولان
 شو قدر غر و شده اشتراک لری کبی]
 تفصیلاتی باب ثالثده کلور .

فصل ثانی

[اعیان مشترکه نك کیفیت تصرفی] یعنی مشترك اولان عینده مشارک
 اولان کیمسه لر او عینی نصل استعمال و آنده نه وجهله تصرف ایده بیا جهکاری
 [بیاننده در]

۱۰۶۹ ماده — [بر ملکده مستقلاً صاحبی اولان کیمسنه نصل که
 کیف مایشاء] یعنی دیلدیکی کیفیتده [تصرف ایدر سه ملک مشترکه دخی
 صاحب لری بالاتفاق] یعنی جمله سنک رضاموا ققتلریله [اول وجهله] یعنی دیلدیکی
 وجهله [تصرف ایدر لر] .

مثلا بر ملک مستقلاً مالکی اولان کیمسنه ملکنی بیع و هبه و وقف و رهن
 و وصیت و ایجار ایده بیلدیکی و عقار ایسه دروننده ساکن اوله بیلدیکی و عرصه ایسه

ابنیه انشا و اناج غرس و حبوبات متنوعه زرع و یاخود ابنیه بی هدم و قلع و اشجار مغروسه بی قطع و یا قلع ایتمکه صلاحیتی اولدینی کبی ملک مشترکده دخی صاحببری رضا و موافقتلری حاصل اولورسه تصرفات مذکورہ بی اجرا ایده بیولرلر .

اما جمله سنک رضا و موافقتی اولدینی حالده شرکادن برینک و یا بر قانچک عین مشترکک تمامنده و یاخود کندی حصه لرندہ نہ کبی تصرفاتہ قادر اولہ بیاه جکاری ونہ مقولہ تصرفلری جائز اولیہ جنی مواد آتیہ دن ا کلاشیله جقدر .

۱۰۷۰ ماده — [بر مشترک خانہ دہ صاحببری برلکده اولہرق]
 بالرضا [ساکن اولہ بیولرلر فقط] متشارک اولان صاحبلرندن [بریسی اول خانہ یه اجنبی] یعنی صاحبلرینه بیانجی [آدم ادخال ایده چک اولورسه دیکری بوکا] مانع اولہ بیولر [زیرا دیکرلرینک رضاسی اولمقسزین بیانجی آدم ادخال بشقه سنک ملکندہ آنک اذنی اولمقسزین تصرف قییلندندر بو ایسه جائز دکدر .
 ۹۶ ماده یه باق . مثلا خانہ دہ ایکی ارکک و ایکی قیز قرنداش مشترک اولوبده برلکده ساکن اولدقلری حالده قیز قرنداشلرک زوجلری ارکک قرنداشلرک زوجہ لرینه محرم اولدینی صورته ارکک قرنداشلر قیز قرنداشلرک زوجلرینی خانہ یه دخولدن منع ایده بیولرلر .

۱۰۷۱ ماده — [بر ملک مشترکده حصه دارلردن بری دیکرینک اذنیاه مستقلاً تصرف ایده بیولر فقط] مستقلاً تصرف ایده چک حصه دارک [اول حصه داره] یعنی کندینه اذن و یرن حصه داره [مضر اولہ جق وجهله تصرفی جائز اولماز] زیرا بو وجهله تصرفه مأذون دکدر .

۱۰۷۲ ماده — بر ملک مشترکده متشارک اولان [حصه دارلردن بری آخره] یعنی دیکر حصه داره [حصه کی بکا سات] یاخود ایجار ایله [و یاخود بنم حصه می اشترا] و یا استیجار [ایت] و یاخود حصه کی بنم حصه ایله برابر بشقه سنه بیع و یا ایجار ایده لم [دیو جبر ایده مز] زیرا بیع و ایجار کبی عقود و مفاوضه رضا ایله اولور بونلرده جبر جاری اولماز .

[فقط] حصه دارلردن بری [بینلرندہ مشترک اولان ملک اگر قابل

قسمت اولوبده مشارکی دخی غائب دکلسه [اوملك مشترکی جبراً وقضاء [تقسیم و] مشترك اولان ملك [قابل قسمت دکل ایسه] ینه جبراً وقضاء [مهایاة ایتدیره بیلور] لکن مشارکی غائب اولورسه تقسیم و مهایاة اجرا اولنه ماز [نته کیم] تقسیم و مهایاةک [تفصیلاتی باب ثانیده کلور] .

۱۰۷۳ ماده — [شرکت ملک ایله مشترك اولان اموالک] هر درلو [حاصلاتی صاحبلیری بیننده حصه لرینه کوره] یعنی حصه لری متساوی ایسه حاصلاتده مساوات اوزره اکر حصه لری متفاوت ایسه حاصلات دخی او نسبتده متفاوت اولارق [تقسیم اولنور] یوقسه حصه لری متساوی اولدینی حالده حاصلات متفاوت اولدق یاخود حصه لری متفاوت ایکن حاصلات مساوات اوزره تقسیم اولنه ماز .

بناء علیه بر مشترك حیوانک سودندن یاخود یاوریلرندن متشارک لک رک برینه حصه سندن فضله برشی شرط ایدلسه [مثلا اوچ کیمسه بیننده متساویاً مشترك اولان حیوانک سودندن یاخود یاوریلرندن درتده ایکسی برینه درتده بریسی دیکرینه و دیکر بریسی اوته کنه شرط قلنسه [صحیح اولماز] كذلك حیوانده متشارک اولان اوچ کیمسه نك بری اونده اوچ و دیکری اونده بش و دیکری اونده ایکی سهمه مالک اولدقلری حالده او حیوانک سودندن یاخود یاوریلرندن حصه دارلره مساوات اوزره حصه ویراسی شرط قلنسه ینه صحیح اولماز . زیرا بو صورتده حصه سی آز اولان شریکه فضله و حصه سی چوق اولان شریکه حصه سندن آز ویرلمش اولور . بلکه صورت اولاده حیوانک سودی ویا وریلری حصه دارلر بیننده مساوات اوزره و صورت ثانیده حصه لری نسبتنده تقسیم اولنور .

یعنی برنجی صورتده اوچ سهم اعتباریله هر برینه برر سهم ویریلور . ایکنجی صورتده اون سهم اعتباریله برینه درت دیکرینه بش او برینه ایکی سهم اعطا قلنور . مشترك باغک اوزومی و ساثر میوه سی مشترك خانه و ساثر عقاراتک و یاخود حیوان و آزابه و قایق و کینک کراسی دخی بویله در .

یعنی حصه دارلره حصه لری نسبتنده ویریلور فضله ویا ناقص ویرملک جائز اولماز .

۱۰۷۴ ماده — [ياوريلر ملكيتده انالرينه تابعدر] بابالرينه تابع دكلدر يعنى انالرى كيمك ملكى ايسه ياوريلر دخى آنك ملكى اولور يوقسه ياوريلر بابالرينك صاحبنك ملكى اولماز .

[مثلا برينك آتى ديكرك قصر اغينه آشه حاصل اولان ياوريسى قصر اق صاحبنكدر] ات صاحبنك دكلدر [كذلك برينك ارلك وديكرك ديشى كوكرجينلى اولسه بونلردن حاصل اولان ياوريلرديشى كوكرجين صاحبلرينكدر]

۱۰۷۵ ماده — [شركت ملكده متشاركلردن هر برى ديكرك حصه سنده اجنييدر] شركت تقده اولدينى كى متشاركلردن [بريسى ديكرك وكيلى دكلدر بناء عليه] متشاركلردن [برينك اذنى اولدجه ديكرى آنك حصه سنده تصرف ايده من فقط مشترك خانه سکناده] و او خانه يه [دخول و خروج كى توابع سکنادن اولان احوالده صاحبلردن هر برينك على وجه الكمال ملك مخصوصى اولمق اوزره اعتبار اولنور] يعنى شركادن هر برينك مستقلاً ملكى ايمش كى عد ايديلور . چونكه بويله عد ايدلسه شريكلردن هر برى كيروب چيقمق و اوطورمق وامتنه و اشياستى ايچنه قويتمق كى خصوصاتدن منع ايدلك لازم كلور كه هر برينك منافع ملكنى ابطال ايده چكى جهته جائز اولماز. بناء عليه هر برى ملك مخصوصنده ساكن اوليور و انكله انتفاع ايديلور كى اعتبار اولنور لكن سائر شيلرده بويله دكلدر .

[مثلا بر مشترك بار كيرى صاحبلردن برى ديكرينك اذنى اولمقسزين اعاره ويا اجاره ايدوبده بار كير مستعير ويا مستاجر يندنه تلف اولسه ديكرى اكا] يعنى بلا اذن اعاره ويا اجاره ايدن شريكه بار كيردن [حصه سنى تضمين ايتديره بيلور كذلك] مشترك بار كير صاحبلردن [بريسى بلا اذن] يعنى ديكر شريكلردن اذن آلمسزين [مشترك بار كيره بنوب يا خود يوك يوكله دوبده كيدر ايكن بار كير تلف اولسه ديكرينك حصه سنى ضامن

اولور . وکذا بر مدت استعمال ایله بارکیر زبون اولوبده قیمتته نقصان کلسه دیکرک نقصان قیمتدن حصه سنی ضامن اولور [چونکه ملک مشترک شرکادن برینک یدنده اولدینی حالده او شریک دیکر شریکک حصه سی حقیقه مستودع کیدر مستودع مودعدن اذن آلمسزین ودیعه بی آخره اعاره ویا ایجاره وکندی طرفندن استعماله مأذون اولیوب بو وجهله بلا اذن اعاره ویا ایجار ویاخود استعمال ایله کی حالده تلف اولور ویا قیمتته نقصان کلور ایسه تمام ویا نقصان قیمتتی ضامن اولق لازم کلدیکی کبی شریک دخی دیکر شریکک حصه سنی ضامن اولق لازم کلور .

[اما مشترک خانه ده صاحب لرندن بری دیکرندن اذن آلمسزین بر مدت ساکن اولسه کندی ملکنده ساکن اولمش دیمک اولور بو جهته] خانه معد للاستغلال اولسه بیله [مشارکنک حصه سی ایچون اجرت] یعنی اجر مثل [ویرمسی لازم اولماز] زیرا تأویل ملک ایله استعمال ایلمش اولور . « ۵۹۶ و ۵۹۷ نجی ماده لره باق . »
 فقط مشارکی صغیر ویا وقف ویا بیت المال اولورسه مشارکک حصه سنک اجر مثلنی ویرمک لازم اولور .

[و] بو وجهله مشترک خانه ده ساکن اولقده ایکن [قضا راخانه محترق اولسه] مشارکنک حصه سنی [ضمان دخی لازم کلز .]

۱۰۷۶ ماده — [مشترک اراضی بی صاحب لرندن بری زراعت ایتمکله دیکرینک عادت بلده اوزره حاصلاتدن ثلث یا ربع کبی بر حصه آلمغه صلاحیتی یوقدر] یعنی مشترک اراضی به مشارکلردن بری دیکرلرینک اذنی اولقسزین کندی تخمی زرع و اراضینک تمامی بو صورتله اشغال واستعمال ایله دیکرلری حاصلاتدن ثلث ویا ربع کبی بر حصه ویاخود اجر مثل آله مازلر تخم کیمک ایسه محصول دخی انک اوله جفندن حاصلاتک بتونی زرع ایدن شریکه عائد اولور .

حتی او بلده ده برینک مستقلاً مالک اولدینی ارضی دیکری بلا اذن زراعت ایله کی صورتده ارضک صاحبنه حاصلاتدن ثلث ویا ربع کبی حصه ویرمک عادت اولسه بیله مشترک اراضیده بویه حصه ویرمک لازم کلز .
 چونکه مشترک اراضی به کندی تخمی زرع ایدن شریک لواراضی بی تأویل

ملك ايله استعمال ايلش اوله جغندن بو وجهله استعمال ؛ حزارعه ويا اجاره يه
محمول اولماز .

اما برينك مستقلًا مالك اولدینی اراضی بی دیگرى زراعت ایلدیكى صورتده
اگر او اراضی زراعت ایچون معد اولوبده حاصلاتدن ثلث وربع کبی حصه
ویرلک او بلدهده معروف و معتاد ایسه حزارعه یه حمل اولنهرق اول وجهله
حصه ویرلک لازم کلور اگر بویله حصه ویرلک معروف و معتاد دکل ایسه
اراضی معد للاستقلال اولدینی صورتده اجر مثل لازم اولور و معد للاستقلال
اولدینی صورتده نقصان ارض وار ایسه انی ضامن اولور بوق ایسه هیچ برشی
لازم کلز .

اراضی یتیمک ویا وقفک ایسه اجر مثل ايله نقصان ارضدن هانکیسی زیاده
ایسه انی ویرمک لازم کلور لکن آنفاً بیان اولدینی وجهله مشترک اراضیده
حصه ویا اجر مثل لازم اولماز . [فقط] مشارکدرن برينك [زراعتيله]
مشترک [ارضه نقصان کلش ایسه] دیگر مشارک [نقصان قیمتدن
حصه سنی زراعت ایدن مشارکنه تضمین ایتدیره بیلور .]

ارضه نقصان کلامش ایسه هیچ برشی آلهماز .

مشارک دیگر یتیم ویا وقف اولورسه اجر مثل ايله نقصان ارضدن هانکیسی
اکثر ایسه زرع ایدن شریکک هر حالده انی ویرمسی لازم کلور . زیرا کتاب-
الاجاردهده تفصیل اولدینی اوزره مال یتیم و مال وقفده تأویل ملک و عقد اولسه بیه
ضمان منفعت لازمدر .

« تلییه »

بالاده بیان اولنان حکم شرحده اشارت اولدینی وجهله ارض مشترکده
مشارک اولنلردن بری دیگر لرینک اذنی اولتسزین کندی تخمینی زرع ایلدیکی
صورتدهدر . اما ارض مشترکده مشارکدرن بری دیگر لرینک اذنیله مشترک
تخم زرع ایلسه حاصلات دخی بینلرنده مشترک اولور .

دیگر لرینک اذنیله کندی تخمینی زرع ایلسه اعاره دیمک اوله جغندن حاصلاتدن
شریکلرینه برشی ویرمسی لازم اولدینی کبی نقصان ارض دخی لازم کلز .

دیگر لرینک اذنی اولقسزین مشترک تخمدن زرع ایدر سه تخمدن دیگر لرینک حصه لریتی
ضامن اوله جنی کبی ارضه نقصان کلش ایسه اندن دخی مشارک لرینک حصه سنی
اوده مک لازم کلور .

۱۰۷۷ ماده — [مال مشترکی] حاضر اولان [صاحب لرندن بری
آخره] یعنی شریکنک غیریه [ایجار ایله اجرتتی] یعنی اجرتک تمامی
مستأجر دن [اخذ ایتدکده] اجرت دن کندی حصه سنی یقویوب [دیگرینک]
یعنی دیگر شریکنک اجرت دن [حصه سنی اکا رد واعطا ایدر] .
بو ماده نک لایقیله اکلاشمسی بر خیلی تفصیل وتحقیقه متوقف اولمغه بیانه
ابتدار اولنور .

شویله که ۱۰۷۵ نجی ماده ده مذکور اولدینی اوزره مال مشترکده متشارکلردن
هر بری دیگرک حصه سنده اجنیدر بری دیگرک وکیلی دکلدر . بناءً علیه مال
مشترکده متشارک اولانلردن بری مال مشترک تمامی آخره ایجار ایله دیکی صورته
دیگر شریکنک حصه سی حقنده ایجاری فضولی اولور .

ایجار فضولی من له الاجازه نک اجازتنه موقوف اولمغه دیگر شریک شرائط
اجازت موجود اولدینی حالدده کندی حصه سی حقنده عقد ایجاری مجیز اولورسه
اجازت لاحقه وکالت سابقه حکمنده اولدیغندن حصه سنی ایجاره شریکنی توکیل
ایلمش کبی اولوب اجر مسادن حصه سنی آلور .

اگر اصلاً اجازت ویرض ویا خود شرائط اجازت موجود اولدیغندن ناشی
اجازتی معتبر اولمازسه اجر مسادن حصه سنه اصابت ایدن مقداره مالک اوله مازوبو
سببیه اجر مسادن حصه سنی شریکندن ادعا ایله حکماً آله ماز اما ایجار ایدن شریکه
دخی طیب اولیوب صاحبنه رد ویا تصدق ایلمسی دیانته لازم کلور :

فقط او مال معدلاستقلال ایسه یا خود شریک صغیر ویا وقف ویا بیت المال
اولورسه حصه سنک اجر مثلنی ایجار ایدن شریکندن آلور واکر اجر مسمی اجر
مثلدن زیاده ایسه شریکنک حصه سی حقنده کی زیاده ایجار ایدن شریکه طیب
اوله میه جفندن او زیاده یی دخی شریکنه رد ویا تصدق ایلمسی دیانته لازم اولور .
بو حالدده بو ماده نک تضمن ایله دیکی حکم مطلق ایسه ده تفصیلات مذکوریه
نظراً احتمالات ممکنه سنه کوره تقیید اولنمق لازمدر زیرا تفصیل سایقندن
اکلاشیلدینی وجهله دیگر شریک شرائط اجازت موجود اولدینی حالدده مجیز
ایلمش ایسه اجر مسادن حصه سنی حکماً آلور . واکر اجازت ویرمامش
ویا خود شرائطک فقدانندن ناشی اجازت واقعیه سی معتبر اولمامش ایسه منافع

غصبی ضمان لازم کلیه صورتلرده حصه سنی حکماً آله میوب آنجق آجر اولان شریکه دخی طیب اولیه جغندن دیانه رد واعطا ایدر . منافع غصبی ضمان لازم کلن صورتلرده دیگر شریک مجیز اولامش ایسه اجر مثلدن حصه سنی آلوب اجر مسمی فضله ایسه فضله دن حصه سنی دخی رد دیانه لازم اولور .

دیگ اولیورکه دیگرینک حصه سنی رد واعطا ایدر عباره سی هر احتماله کوره بشقه درلو اولیور . یعنی بعض صورتلرده دیگرینک اجر مسمان حصه سنی قضاء رد واعطایه مجبور اولور . ودیگر بعض صورتلرده دیانه رد واعطا ایدر ودیگرنده اجر مثلدن حصه سنی قضاء واجر مسمی فضله ایسه فضله سنی دخی دیانه رد واعطا ایلر .

اگر سؤال اولنورسه که معدلاستقلال اولان مال تأویل ملک ایله استعمال اولدینی صورتلده اجر مثل لازم کلز ایکن شرکادن بزى ایجار ایلدیکی صورتلده دخی تأویل ملک اولدینی حالده نه ایچون اجر مثل لازم کلیور :

جواب اولدق دنیورکه تأویل ملک آنجق استعمال صورتلده اجر- مثلک لزومنه مانعدر اما آخره ایجار اولدینی صورتلده تأویل ملک اولسه بیله معدلاستقلال اولان مالده اجر مثل لازم اولور .

ابن عابدین مرحوم بو بحثی (ردالمحتار) و (تنقیح الفتاوی الحامدیه) نامرلیله تألیف ایلمش اولدینی کتابلرنده تفصیل وتحقیق ایلمشدر .

۱۰۷۸ ماده — مال مشترکه مشارک اولان [حصه دارلردن بری غائب اولدینی صورتلده اگر مواد آتیده بیان اولنه جنی وجهله] حاضرک ملک مشترکدن انتفاعنه غائبک [دلالة رضاسی بولنور ایسه حاضر اولان] شریک [کندی حصه سنی قدر ملک مشترکدن انتفاع ایده بیلور] اگر حاضرک ملک مشترکدن انتفاعنه غائبک دلالة رضاسی بولنماز ایسه حاضر اولان شریک ملک مشترکدن انتفاع ایده من .

۱۰۷۹ ماده — [حاضرک غائبه مضر اولیه جق وجهله ملک مشترکدن انتفاعنه غائبک رضاسی وار عد اولنور] .

بناءً علیه بو وجهله انتفاعنه مساعده ایدیور اما غائبه مضر اوله جق وجهله انتفاعنه رضاسی وار عد اولنماز .

۱۰۸۰ ماده — [مستعملینک استعمالیه مختلف اولان ملک مشترکدن انتفاعه] یعنی حاضر اولان شریکک انتفاعنه [ضائبک دلالة رضاسی بولنه ماز] چونکه غائب مقرر .

[بناءً علیه مشترك البسه بی صاحبیلرندن بری دیکرک غیابنده تلبس ایدمز] زیرا البسه کیمک لابسکک اختلافیه مختلف اولان شیلردندر .
[وكذا] شریکلردن [بریسی دیکرینک غیابنده بینلرندۀ مشترک اولان بار کیره بینمز] چونکه حیوانه بینمنک دخی بینجیلرک اختلافیه مختلف اولان شیلردندر .

[اما یوک طاشیمق وچفت سورمک کبی] مستعملینک اختلافیه مختلف اولیان [ایشلرده] مال مشترکده [حصه سی قدر استعمال ایدمیلور] .
بناءً علیه مناصفه مشترک اولان بر چفت اوکوز ایله حاضر اولان شریک کون آشوری چفت سورمیلور .
کذلک بو وجهله مشترک اولان یوک بار کیری ایله کون آشوری یوک طاشیه بیلور .

[نته کیم متشارکلردن بری غائب اولدقده دیکری بینلرندۀ بالاشترک اجیر اولان] یعنی بالاشترک استیجار ایلمش اولدقاری [خدمتکاری] حاضر اولان شریک [کون آشوری استخدام ایدمیلور] .

۱۰۸۱ ماده — [خانه ده سکنی مستعملینک اختلافیه مختلف دکلدن] .

بناءً علیه مناصفه مشترک اولان خانه صاحبیلرندن بریسی غائب اولسه دیکری [یعنی حاضر اولان شریک مشترک خانه ایله انتفاع ایدمیلور] . زیرا بو صورتده حاضر انتفاعنه غائبک دلالة رضاسی وار عد اولنور حاضرک مشترک خانه ایله انتفاعنک کیفیتی حقنده ایکی روایت اولوب روایت مشهوریه کوره حاضر اولان شریک مناصفه مشترک اولان خانه نک تمامنده حصه سی مقداری یعنی [التي آی ساکن اولق والتي آی] خانه بی بتون بتون [ترک ایتمک

کبی بر وجهه انتفاع ایدہ بیلور [دیگر روایتہ کورہ حصہ سی مقدارندہ دائما ساکن اولور مثلا خانہ نک نصفی بوش برافہرق نصف دیگرندہ دائما اوطورر . [شو قدرکہ] حاضر اولان شریکک [دائرہ سی خلقی غلبہ لک ایسہ] خانہ دہ سکنی [مستعملینک اختلافیہ مختلف قیلندن اولور وبوندہ] یعنی دائرہ سی خلقی غلبہ لک اولان شریک حاضرک ساکن اولمسندہ شریک [غائبک دلالة رضاسی بولنماز] بناء علیہ بوصورتہ شریک حاضر مشترک خانہ دہ ساکن اولاماز .

۱۰۸۲ ماده — [حاضر و غائبک خانہ مشترکہ] یعنی ذاتاً بینلرندہ مشترک اولان خانہ دہ [حصہ لری یکدیگرددن مفرز] یعنی اصولنہ توفیقاً تقسیم اولنہرق ہر برینک حصہ سی دیگرندن افزا و تعیین اولنمش [ایسہ حاضر اولان کیمسہ] نک [غائبک] مفرز اولان [حصہ سندہ] اصلا علاقہ ومدخلی قالماز بناء علیہ حاضر اولان شریک غائبک حصہ مفرزہ سندہ [ساکن اولہ ماز لکن بوش طور مقلہ خراب اولمسندن خوف اولنور ایسہ] حاکمہ اعلام و اخبار اولنور [حاکم] دخی [اول حصہ مفرزہ بی ایجار ایلہ اجرتی غائب ایچون حفظ و توقیف ایلر]

۱۰۸۳ ماده — [مہایاہ] یعنی عین مشترکہ دہ قسمت منافع [الحجق بعد الخصومه] یعنی شرکادن بعضینک مہایاہ بی طلب و ادعا سندن صکرہ [جاری و معتبر اولور] یوقسہ بو وجهہ طلب و ادعا وقوع بولتقسزین و شرکا بینندہ بالرضا عقد مہایاہ اولنقسزین شرکادن بعضینک عین مشترکہ بی استعمالی مدتی اجرا اولنہ جق مہایاہ دہ حسابہ ادخال اولنماز .

[بناء علیہ بر مشترک خانہ دہ] جملہ سی حاضر اولان [صاحب لرندن بریسی دیگرینک حصہ سی ایچون اجرت ویرہ کسزین بر مدت مستقلاً] ساکن اولدقدہ [خانہ معدلا استقلال اولسہ بیلہ] دیگر ی یا اول مدت ایچون نیم حصہ مک اجرتی ویر و یا خود بن دخی اول قدر مدت ساکن اولورم

دیه میوب الحق [دیگر شریک] دیلرسه خانه قابل قسمت اولدینی تقدیرده تقسیم و دیلرسه آندن [یعنی وقت طلب و خصومتندن] صکره معتبر اولمق اوزره مهائیه ایتدیرر [دیگر شریک حصه سنک اجر مثانی طلب ایده مامسی تأویل ملک اولماسنه و اول قدر مدت ساکن اولورم دیته مامسی دخی آنفاً بیان اولدینی وجهله مهائیه بعد الحصومه معتبر اولوب آندن اول کچن مدت داخل حساب ایلامسنه مبتنیدر .

[فقط] شریک یتیم و یا وقف اولورسه حصه سنک اجر مثانی ساکن اولان شریکدن آلور برده [مشترک خانه صاحب لرندن بری غائب اولوبده دیگر بری ماده آنفده] یعنی ۱۰۸۱ نجی ماده ده [بیان اولدینی اوزره بر مدت آنده ساکن اولسه غائب دخی کلدکده اوقدر] یعنی حاضرک ساکن اولدینی قدر [مدت آنده] یعنی مشترک خانه ده [ساکن اوله بیلور] .

۱۰۸۴ ماده — [خانه مشترکی صاحب لرندن حاضر اولان کیمسه آخره] ایجار و اجرتندن کندی حصه سنی [نفسیچون] آلوب غائبک حصه سنی [دخی غائب ایچون اخذ ویدنده] حفظ و توقیف ایتسه جائز اولور [زیرا بوکا غائبک رضایی دلالة وار ند اولنور .]
[و غائب کلدکده] اجرتندن [حصه سنی آندن] یعنی حاضر اولان شریکدن آلور] .

۱۰۸۵ ماده — [مشترک اراضی صاحب لرندن بری غائب اولدقده] او اراضیده [زراعتک نقصان ارضی موجب اولمایوب ارضه نافع اوله جنی معلوم اولور ایسه حاضر اولان مشارکی اول اراضینک تمامی زراعت ایده بیلور] زیرا بو وجهله زراعت غائبک دلالة اذنی بولنور .
[و] حاضر اولان شریک [نه قدر مدت زراعت ایدرسه غائب دخی] اراضینک بولدینی بلده یه [کلدکده اول قدر] یعنی حاضر اولان شریکک زراعت ایلدیکی مدت قدر [اول اراضی بی] تماماً و مستقلاً [زراعت ایلر] بو حکم اراضی ایکی شریک بیننده مناصفة مشترک اولدینی صورتده در .